

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre . . .	16 kor. — fill.
Negyedévre . . .	4 „ — „
Helyben hásho hordva:	
Egész évre . . .	20 kor. — fill.
Negyedévre . . .	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . .	24 kor. — fill.
Negyedévre . . .	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, május 18.

Magyar ifjak a hadseregben.

Régóta hangzik már a keserű panasz, hogy a magyar ifjuság idegenkedik a hadi pályától s hogy inkább bolyong olcsó eredmények lidérczfénye után, inkább tolul seregestül olyan pályákra, hol alárendelt állásért is könyörögnie, magának és családjának később nyomorognia kell, hogysem a hadi pályát választaná, mely a legegyszerűbben s leggyorsabban célhoz segít, a legfényesebb ma is s a legtöbb dicsőséget nyújthatja. Mig más nemzet előkelő fiatalsága ott szolgál az ő hadseregében, a mi fiatalságunk a katonai pályától teljesen idegen. Mig van ma is hadsereg, hol bizonyos osztályokat kizárnak a tisztí rendfokozatból s csak nemesekkel töltik be, addig nálunk nemzetünk java az őcsaládok, a hősök ivadékainak sarjadékai, a nemzet értelmisége zömének ifjai a katonai pályától irtóznak, s a műveltebb ifjuság másképp megélni nem tudván, seregestül tolul csekély hivatalok felé, pedig a hadi pályán ezrekre menő tisztség készen áll a pályázónak s mindenesetre biztosabb kenyeret és állást ad, mint az időnként választás alá eső állások és ad legalább is annyit a megélhetésre, mint egy irodai, vasuti, postai másodrendű szolgálat, mely felé most annyira tolul a reményteljes magyar ifjuság.

Elvitázhatatlan tény, mert a statisztika bizonyítja, hogy a mig a hivatalnoki állásokért a magyar ifjak 53%-a pályázik,

addig a katonai pályát csak minden 50-ik választja.

Ezért van azután, hogy a magyar nemzet, mely a monarchia közös és kölcsönös védelmének szervéhez, a közös hadsereg fentartásához évenként 42% véradóval járul, a hadsereg vezető elemei között csak alig 10%-kal van képviselve.

Valóban szomorú dolog, hogy nemzetünk, mely géniuszának megfelelő hadszervezettel, hadakozással és harci erényekkel tartotta fenn magát annyi évszázadon át, a hon védelmének kötelességét elhanyagolja akkor, mikor a vén Európának nagyhatalmai világrengető események bekövetkeztét várván, körülötte talpig fegyverben állanak.

Az általános védelmi kötelezettség behozatala óta is immár egy emberöltő telt el, újabb nemzedék nőtt a régi helyén s az intézmény a nemzet szívében gyökeret még nem verhetett; a magyar elem a hadsereg vezérletében még mindig nem foglalta el azt a teret, mely őt a véradó arányában megilleti. Pedig a mostani viszonyok között a hadi pályától való idegenkedés egyértelmű az öngyilkossággal.

Jóllehet a törvényhozás bölcsesége felismerte a helyzetet s az általános védelmi kötelezettség törvénybe ígatusával, valamint a katonai nevelő- és képzőintézetek felállításával módot nyújtott arra, hogy fegyveres erőnk szám és erő tekintetében a nagyhatalmak haderejével szemben helyét megállhassa, de fájdalom, a nemzet zöme, élén a főrangakkal, a védelem kötelességét át nem érzi s a helyett, hogy egymással karöltve a nagy elv megvaló-

sításához tettel, eszközzel hozzájárulnának, azt előbbre segitenék: nem gyámo-lítják, sőt mi több, iránta érdeklődést sem tanusítanak.

Ha valóban az volt az ok, mivel a katonai pályától való idegenkedést eddig mentegették: hogy a magyar ifjuság azért kerüli a katonai pályát, mert rálépve nemzetiségét kell feláldoznia, az 1897. évi XXIII. törvénycikk megszüntette ezt is, mert a honvéd nevelő- és képző-intézetek alapításával megadta a módot arra, hogy a katonai pályára készülő ifjuság magyar intézetekben sajátíthassa el a hadi tudományokat s mint kifejlett önálló férfiú, lépjen a hadsereg kötelékébe.

Mi tartja tehát mégis vissza az ifjuságot a katonai pályától ma, mikor a létért való küzdelem minden pályán még ma is nehéz, sőt egyre nehezebbé válik, a katonai pályán ellenben a fizetésemelés türethetőbb állapotot biztosít.

Immár magyar nevelőintézetek tárt kapui várják az ifjuságot, hogy jórészt ingyen neveljék az előkelő tisztí pályára, hol maga erejéből magasra emelkedhetik s mégis évről-évre fájdalommal tapasztaljuk a megdöbbentő tény, hogy a Ludovika Akadémia növendékeinek számát betölteni nem képes.

Kétszer irt már a honvédelmi miniszter a Ludovika Akadémiára pályázatot, két iskolaévben kellett volna már 50—50 ifjut felvenni az intézet kebelébe: fájdalom, az eredmény a várakozást egyszer sem elégitette ki. A törvényhozás nemes szándéka tehát, hogy magyar nemzeti intézményekben nevelt tisztekkel foglaltassa el

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az én eszményképem.

Írta: Myr János.

Bármilyen ritkán történik is meg velünk, hogy azt az ideált, mely fiatal korunkban a lelkünk előtt lebeg, a valóságban feltaláljuk, mégis nem szívesen mondunk le erről az édes illuzióról, mert a rávaló emlékezés még a későbbi időkben, sőt öregebb napjainkban is ugyan hat reánk, mint egy egész valónkát megelevenítő csodaszor, mint valami titkos arkánium, mely megfiatalít és új életre ébreszt bennünket.

Az a kép, melyet az élte tavaszán álló ifju magának a nő felől alkot, tökéletesen tiszta szép leány képe, melyet teljes erővel üzőbe vesz s melyet ha feltalál, azt hiszi, hogy elérte a boldogságot. Igen sokszor megesik, hogy a férfikorba lépén, olyan nővel kapcsolja össze életsorsát, aki legkevésbé sem hasonlít a fiatalkori ideálhoz s mégis teljesen uralkodik a szíve felett. Hja, mert az ifjut a fellegekbe ragadja a képzelete, mig a férfi pályája földi utakon vezet keresztül.

Nekem megadta a sors azt a kegyet, hogy azt az ideált, melyet ifjúkorom tavaszán magam elé képzeltem testet öltve feltalálhattam, persze csak azért, hogy ismét szem elől tévesszem őt. Ennek történetét fogom itt mind-

járt elbeszélni azzal az erős fogadással, hogy mindent azonképen írok le, a hogy az megtörtént.

Tizenhét évesen születésnapomat ültem. Emelkedett hangulatban lévén, szárnyára eresztettem fantáziámat, mely szabadon kalandozta be a hitnek, reménynek, szeretetnek országait. A fiatalkori fantázia olyan utazó szerszám, melyen egyetlen óra alatt az egész földgömböt be lehet járni az embernek.

Amor országában kerestem a nőt, a ki pusztja megjelenésével is ámulatba ragadjon és abban a pillanatban felgyulassza szívemben a szerelem tüzeit. S legott megjelent a szemem előtt egy karcsu alak, csupa baj, csupa kellem. Szemei okosságát kifejezők, beszédesek, vonásai szelidek, megnyerők és mégis erős akaratú tanuskodók voltak. Hajja sötét volt mint a bogár, arcza ellenben vakítóan fehér. Az orr mérsékelten hajlott sasorú, a nefelejts szemek lelkesek, melyeknek sugara a szívig hat, a száj finom metszésű a vékony ajakkal mintha teremtvé volna édes csókra, nyájias szóra. Szóval a legnemesebb női eszménykép a szerelem varázsfényében tündökölt. Ez volt, ilyen volt az én eszményképem!

Nem telt bele sok idő s én katoná lettem. Pár nap mulva már egy éjszakai tartományba vonultam s megerőltetett katonai menetek után röviddel a háború kitörése előtt érkeztem meg helyőrségemhez. Először aludtam életemben kincstári ágyon: szalmazsák, pokrócz,

durva vászonlepedő és szálmával megtömött párna, ennyi volt az egész! Ezen a kintző padnál is beillő nyugheljen az első éjszakán a következő álmom volt: Testvéremmel kirándulást tettem a Traun taván csolnakon. Egy pompás kastély előtt kötöttem ki s léptem a szárazra, testvéremet a csolnakon hagyva. Miután bejutottam a kastély belsejébe és végig siettem annak tágas csarnokán és a szellőjárta oszlopfolyósokon, egy pazar díszel berendezett terembe jutottam. Alig hogy betettem lábamat a küszöbön, egy mélyen lefátyolozott női alak rohant nagy sebbel-lobbal elébem s felkiáltott: »Jaj, csakhogy megjöttél már egyszer kedvesem! Ugy-e elviszel innen erről az Istentől elátkozott, szerencsétlen helyről? Ugy-e magaddal viszel?« Ezen utóbbi szavaknál felibbentette az ismeretlen nő fátyolát s én megismertem benne ideáomat, azt az eszményképet, melyet oly sováran kereselek.

Egymás nyakába borultunk, szerelmet, örök hűséget esküdtünk egymásnak, aztán egy hosszú, mély csókot váltottunk és épen sietve el akartunk válni egymástól, mikor egy gyászruhás nő utunkat állta és keményen ránk parancsolt: a fiatal lányra, hogy szobájába térjen, nekem pedig, hogy azonnal hagyjam el a kastélyt.

Gépiesen engedelmességtünk mindketten a feketeruhás asszony parancsának. Mikor ismét a szabadba értem, testvéremet ugyanazon a helyen találtam, a hol őt elhagytam. Erre beugrottam a csolnakba, hogy megszabaduljak a ki-

a hadsereg vezérletében ama teret, mely a nemzetet a véradó irányában megilleti: hajótörést szenvedett.

Annak oka, hogy a nemzet ifjúsága a hadi pályát még most sem keresi, nem lehet más, mint vagy kihalt a nemzet géniuszából a harci erények kultusza s a magyar, melyet annyi istenadta tulajdonság tett a hadi pályára kiválóan alkalmassá, ősi erényeiben teljesen megfogytatva, a züllés lejtőjére jutott, vagy hogy nem lévén még az ifjúság kellőképpen tájékoztatva az új honvéd nevelőintézetek s különösen a Ludovika Akadémiának a bécs-ujhelyi akadémiával immár azonos szervezetről, azokat nem ismeri s így nem is keresheti.

Az elsőt tagadván, az utóbbit kell elfogadnunk.

A Budapesten alapított M. kir. honvéd Ludovika Akadémia jelen szervezetében elsőrangú katonai nevelő- és képzőintézet, mely keblébe évenként ötven 17—20 éves olyan ifjút fogad, ki a középiskola nyolczadik osztályát elvégezte s az intézetben a felvételi vizsgát megállotta.

A rendszeresített helyek legnagyobb része ingyenes. Valamennyi növendék benlakó, kiket az Akadémia, tekintet nélkül arra, vajjon ingyenes, vagy fizetéses helyet töltenek-e be, egyenlő ellátásban részesít.

A katonai nevelés három évig tart, melyből a növendék kivánságához képest a honvédség vagy közös hadsereghez a hadnagyi rendfokozatban léphet be, még pedig, miután az intézet úgy a gyalogsági, mint a lovassági szolgálatra egyformán kiképezte: akár egyik, akár a másik fegyvernemhez.

Az akadémia tehát három év alatt fényes pályára ingyen segíti az ifjút, a kinek aztán 20—21 éves korában évente 2400—2600 korona a jövedelme. Mivel pedig megvetette az intézet nála azt az alapot, mely a tisztet a hadiiskola eredményes hallgatására képesíti, nyitva áll előtte az út a vezérkarba s ezzel a legmagasabb rendfokozathoz.

Ha már most azt tekintjük, hogy más pályán csak 25—28 éves korában, sok anyagi áldozat árán, csekély kezdő fizetéssel juthat kevésbé fényes állásba az ifju s hogyha katonának való, a hadi szolgálat kötelezettsége alól meg nem szabadul, ez pedig nemcsak hogy a választotta pályára elérésében akadályozza, de anyagi áldozatot is követel tőle, továbbá, hogy a szolgálati kötelezettség hosszú tartama miatt esetleg még 40 éves korában is fegyvert kell fognia s ott hagyva állást, vagyont, családot, háboruba vonulnia: éppen nem érhető tehát, hogy a katonai pályát oly kevesen választják élethivatásul.

Vajjon oly nagy súlyjal nehezedik-e az összehasonlító mérték serpenyőjébe a kényelemszeretet, hogy teljesen lenyomja a kötelesség súlyát?

A Ludovika Akadémiáról 32 illusztrációval bővített ismertetés jelent meg, mely az intézet alapításáról, fejlődéstörténetéről, mostani szervezetéről, berendezéséről és működéséről, a rendszeresített alapítványos helyekről, továbbá a pályázatok és felvétel körüli eljárásról minden tekintetben kimerítő tájékoztatást nyújt. Az érdeklődők a füzetet az akadémia-parancsnokságnál 1 koronáért megszerezhetik.

Az összeférhetetlenségek.

A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága ma délután rövid ülést tartott, melyben Apáthy Péter elnök előterjesztette azokat az inkompatibilitási bejelentéseket, melyeket Perczel elnök hozzá áttett. A bizottság megállapította, hogy a bejelentéseket mily sorrendben fogja tárgyalás alá venni és azzal az ülés véget is ért.

Ujabbán összeférhetetlenségi főjelentések érkeztek Hegedüs Loránd ellen mint a Magyar általános takarékpénztár igazgatósági tagja; Fejérváry br. honvédelmi miniszter ellen, mert tényleges tábornagyi fizetést huz, holott csak várakozási illetmény jár neki.

Ugron Gábor ügye a bizottság előtt.

A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága ma Apáthy Péter elnöklésével ülést tartott, a melyen az Ugron Gáborra vonatkozó összeférhetetlenségi bejelentéseknek, valamint az Ugron által önmagára nézve tett bejelentések az érdemleges tárgyalásra időpontul a parlament pünkösdi szünideje utáni első napnak, június 7-ének 11 óráját tűzte ki. Erről az időpontról Ugron Gábor értesített fog avval a felhívással, hogy a talpa-szállítás és a pokróczgyár ügyére valamint az önmaga által bejelentett téglaszállítási ügyre vonatkozó, esetleg birtokában lévő okmányokat és adatokat hozza magával az ülésre. A ház elnökéhez érkezett és a bizottsághoz áttett többi összeférhetetlenségi bejelentés tárgyalásának az időpontját később fogja a bizottság kitűzni.

A hadügyi költségvetés.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága tegnap délelőtt 11 órakor folytatta a hadügyi költségvetés részletes tárgyalását. Az ülésen gróf Szapáry Gyula elnökölt és a bizottság a 25. tételtől kezdve folytatta a budget tárgyalását.

A tárgyalás folyamán Fulszky, Keglevich gróf és Ernusz Kelemen sürgetésére Krieghammer hadügyminiszter bizalmas felvilágosításokat adott a lőfegyverekről, mire Gajári Ödön, Horánszky bizalmat szavaztak és az egész tételt rövid felszólalások után elfogadták.

Az új állatorvosi törvény ellen.

Az állatorvosi intézményt szabályozó új törvény tudvalevőleg a fegyelmi eljárás jogát kiveszi az állatorvosok fölött a megye alispánja és a járás főszolgabírója kezéből. Szatmár vármegye közgyűlése most feliratot küldött a kormányhoz, melyben a régi rend visszaállítását óhajtja. Közérdekből s az új törvény rendelkezését a közigazgatás részleges államosításának nevezi. Szatmár vármegye feliratát megküldötte pártolás végett Bihar vármegye valamint a többi megyei törvényhatóságoknak is.

sérteties alaktól, mely ide is követett és mindennütt a sarkamban volt.

Már éppen neki akartuk lendíteni a csolnakot, hogy a parttól elszakadjunk, midőn az a bizonyos fekete ruhás nő hangosan gunyos hahotára fakadt s egyidejűleg egyik lábával a csolnak orrára lépett, úgy hogy az ingadozó kis jármű oldalt billent, én pedig — a veszély tetőpontján már-már kipottyanva az ágyból — felébredtem.

Hat esztendő telt el ezen eset után. én T. városban állomásoztam a helyőrséggel. Mint az itteni színház egyik primadonnájának rajongva tisztelője egy jótékonyági előadás alkalmával az ünnepelt divának egy virágcsokorral akartam kedveskedni, melyet személyesen készítettem neki átnyújtani. A csokor elkészítésére különösen ajánlották egy ismert bankár kertészét, minek folytán felkerestem a bankár villáját, mely a városon kívül, annak közelében feküdt.

Egy nyitva talált kis ajtón át beléptem a kertbe, melynek körülbelül a közepéig jutottam már, midőn egy női alakon akadt meg a tekintetem, a ki egy természetes gyeppadon ülve egy koszoru kötözésével volt elfoglalva s nagyon seényen jártak az ujjai.

Gyorsított léptekkel közeledtem az egyszerűen bár, de mégis izlésesen öltözött urnőhöz és tiszteletteljesen kértem tőle felvilágosítást az iránt, hogy hol találhatnám a kertész urat. Anélkül, hogy feltekintene, egy kissé rekedtes, de mégis megnyerő hangon így szólt:

»A kert melegházában fogja őt megtalálni.« Ezeket mondva az ismeretlen urhölgy, felemelkedett helyéről, rám nézett szemével; ah, minő látvány volt az én nekem! Magam előtt látam megelevenedve, élő testként azt az alakot, melytől valaha ábrándozott a lelkem, mióta benne a fiatalkor első vágya életre kelt, mint a kis virág a tavasz teheltétől a mezőn s melyet eddig csak álomképnek tekintettem, mely szerte foszlik, mint a ködpára a nap-sugártól.

Lábam meggyökerezett, mintha megbabonáztak volna, nem tudtam helyemről elmozdulni! A nő látva nagy izgatottságomat, megijedt, hogy valami merész támadást, valami indiszkrétciót akarok ellene elkövetni s meglehetősen felindultsággal jelentette ki: »Uram jegyezze meg, hogy én itt a ház urnője vagyok!«

Még csak most szedtem össze magamat s mély bocsánatkéréssel távoztam. Azután felkerestem a kertészt s miután a virágcsokrot megrendeltem, egy hátsó ajtón át elhagytam a kertet, ahol életem legnagyobb meglepetése lejátszódott.

Háborgó érzések közt, hatalmasan felindultan érkeztem vissza szállásomra. Ezen emlékezetes találkozás óta egész valóm nagy átalakuláson ment keresztül. Én, a kit imposztori jókedvvel áldott meg az Uristen, magamba szállt szomorú ember lettem, a ki keresve keresi a magányt s folyton csak a kertben megpillan-

tott nőnél járt a gondolatom. Valami utonmódon megtudtam, hogy az én hölgyem mindössze pár hónap óta van férjnél s hogy igen bánkódik a szegény. De bár mindent elkövettem, hogy újra láthassam őt, még sem tudtam vele az életben többször találkozni.

Körülbelül két hónap telt el ezen eset után, midőn egy éjjel azt álmodtam, hogy drága eszményképem halálos ágyán fekszik. Ijesztő álmomból felébredve, hirtelen magamra kaptam ruháimat és sietve ama ház felé tartottam, melyben a bankár lakott s a mely a városi háza volt ő neki. Hosszas csengetés és zörgetés után nyitotta csak ki a portás a kaput, a ki ugyancsak nagy szemeket meresztett, midőn látta, hogy neki hajnali 4 órakor kell egy idegen tisztet a házba bebocsájtania. Mohón kérdeztem az érdemes embertől: »Hogy van a ház asszonya?« Ő komoly arczczal felelte: »Alig félórája, hogy kiszenvedett.«

Másnap alkalmat találtam rá, hogy a többi gyásznéppel én is a koporsója elé járulhattam, melyben egy aludt ott menyasszonyi ruhájában, mint egy szent, a ki megdicsőült.

Azóta több évtized múlt el. Én azalatt keresztül-kasul jártam a nagy világot, de még sem akadtam sehol olyan nőre, a kinek arca hasonlatos lett volna az én egykori eszményképemhez.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, május 18.

A június 7-ig tartó pünkösdi szünet előtt a képviselőház ma tartotta utolsó ülését. Az érdeklődés nem volt valami tulságosan nagy, a képviselők meglehetősen csekély számban jelentek meg, csak épen, hogy a Ház határozatképes volt.

Perczel Dezső elnök fél 11 órakor megnyitván az ülést, több kérvényt mutatott be, majd jelenti, hogy Molnár János képviselő a hosszabb szünetre való tekintettel engedelmet kér a Háztól, hogy a mai ülés végén Mérd-községnek egy sürgős ügyében interpellálhasson. A Ház ezt az engedélyt megadja.

Erre aztán áttérnek a napirendre:

az értékpapír-forgalmi adóról

szóló törvényjavaslat harmadszori olvasására.

Perczel Béni jegyző olvassa a törvényjavaslatot, de senki sem hallgat rá. Zaj, zsidongás tölti be a termet, mely olyan, mint valami kaszinó. A honatyák kedélyesen diskurálnak, — mert kinek is lehetne kedve, hogy ezt az unalmas fölolvasást hallgassa — és egyik-másik képviselőnek a hangja határozottan sokkal jobban hallatszik, mint a Perczel Bénié. Az igaz, hogy Perczel Béni nem is igen érdeklődik valami tulságos mértékben azon, hogy meghallják. Minek is?

Tart ez az felvonás vagy tíz perczig. Arra az elnök felteszi a kérdést:

— Elfogadja-e a Ház harmadszori olvasásban a javaslatot?

— Igen! — zugá a jobboldal.

— Nem! Soha! — hangoztatja keményen az öreg Madarász József és vele együtt Brázay Kálmán.

A többség persze elfogadja a javaslatot. Következik arra:

az új királyi zálogházi épület

emeléséről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása. Ezt is elfogadják.

Vallásháborítás Szatmármegyében.

Erre azután következik Molnár János interpellációja.

Molnár azon kezdi, hogy be akarja mutatni a Háznak, hogy milyen is a jog, törvény és igazság korszaka Magyarországon. Elmondja aztán, hogy Mérd, szatmármegyei község ev. ref. lakosai templomépítés céljára 400 □ méternyi utcái terület átengedését kérte a községtől. A község ezt nem adta meg és az ügy 3 év óta húzódik, az egyik hatóság jóváhagyta a községi határozatot, a másig meg feloldja s ez a cirkulus vitiosus úgy megy folyton-folyvást. Domahidy Elemér főszolgabíró végre a multkoriban úgy tett, hogy a kért területet, a mely a községé, egyszerűen odaajándékozta a reformátusoknak és huszonnégy csendőrrel elfoglaltatta azt a területet. A reformátusok sietve megkezdtek az építést. A belügyminiszter ezt *rendeletileg betiltotta* ugyan, de a reformátusok csak folytatták a munkát. A róm. kath. plebános fölterjesztést intézett ugyan a belügyi államtitkárhoz, de fölterjesztésének nem lett eredménye. Molnár szerint a községben különben is borzasztó helyzetben vannak a katolikusok. Az utcán gonyolják őket, tégladarabokkal hajigálják, a reformátusok az istentisztelet alatt olyan zajt csapnak a

templom előtt, hogy a plebános szava allig hallatszik adabenn, magát a plebánost is folyton inzultálják, úgy, hogy a lelkész revolver nélkül nem mer kimenni az utcára. Ez ügyre nézve a következő interpellációt intéz a belügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a t. belügyminiszter urnak arról, hogy a Szatmármegye közönségéhez f. évi 31.969—IV. szám alatt intézett és általam szóról-szóra felolvasott leiratát a vármegye közigazgatása mindeddig nem fogatosította?

2. Ha nincs tudomása arról, szándékozik-e tudomást szerezni és rendeletének haladéktalanul érvényt szerezni?

3. Ha ezt nem szándékozik tenni, sziveskedik-e értesíteni engem arról, hogy miért nem, hogy van-e talán ezen f. é. márczius 30-án kelt rendeleten kívül más, ezt követő újabb rendelete, a melyek alapján merik az illető közegek a felolvasott rendeletet nem fogatosítani.

4. Ha netán volna ilyen általunk ismeretlen rendelete a t. miniszter urnak, miért nem volt az az illető érdekelt feleknek kézbesítve.

Végül, ha pedig ily újabb nemű rendelet nincs, hanem érvényben áll az általam felolvasott határozat, szándékozik-e a t. belügyminiszter ur erőlyesen megtorolni ezen határozat fogatosításának elmulasztását.

Az interpellációt kiadják a belügyminiszternek.

A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az ülés 11 órakor véget ért.

Csapatszemle a király előtt.

Budapest, máj. 18.

Borus, de mindamellert kellemes időben folyt le ma délelőtt a Vármezőn a csapat-szemle. A közönség óriási tömegben kora reggel vonult már át a Vármező környékére s a várba, hogy helyet biztosítson magának.

A hadtestparancsnok a salétrom-raktár mellett külön helyet zárt el, ahová csak jegyel lehetett bejutni. Itt foglaltak helyet a a fővárosban tartózkodó főrangú hölgyek és urak, köztük gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter családjával, gróf Csekonics Endre nejjével, Perczel Dezső, a képviselőház elnöke családjával stb. stb.

A csapatok reggel 8 órakor vonultak ki a Vármezőre teljes diszben s a térparancsnokság által kijelölt helyeken foglaltak állást. A míg a csapatok elrendezkedtek, a salétromraktár alatti őrháznál a szolgálatban nem levő katonatisztek gyülekeztek, hogy Ő Felsége kíséretéhez csatlakozzanak. Fél 9 óra után érkezett meg herceg Lobkowitz Rudolf hadtestparancsnok gróf Szapáry huszárszázados segédtisztjével, a ki azután átvette a csapatok parancsnokságát. A katonaság négy oszlopban volt fölállítva, még pedig a következő rendben: Az első oszlopban Czibulka altábornaggyal élén álltak: Az első honvéd gyalogezred zenekara, a honvédségi akadémia s a honvédségi tisztképző tanfolyam növendékei, majd a közös-hadseregbeli hadapródok, az első honvédgyalogezrednek, az 52-ik gyalogezred, a bosnyák zászlóalj, 69-ik gyalogezred zenekarokkal, majd a műszaki csapatok legénysége. A második oszlopban báró Steininger altábornaggyal élén álltak föl a 6-ik, 68-ik, 32-ik és 38-ik gyalogezredek zenekaraikkal, a vartüzérezred legénysége az egészségügyi csapatokkal. A harmadik oszlopban Schneller vezérőrnaggyal élén álltak föl a 4-ik hadtest tüzérezred, valamint a 10. 11. és 12-ik hadosztálytüzérezred legénysége, az utolsó, negyedik oszlopban pedig gróf Attems vezérőrnaggyal élén a 16-ik

császár és királyi huszárezred, az első honvéd-huszárezred legénysége, a honvédségi tisztképző tanfolyam lovas növendékei, a szeke-részönkéntesek, végre a vonatezredhez tartozó legénység a megfelelő szerkocsikkal.

A király kíséretével sötét pej lovon háromnegyed 9 órakor rándult le a kir. palotából s pár perczezel 9 óra előtt háromszoros kürtjellel tudatták, hogy Ő Felsége a Vármező bejáratához közeledik. Hatalmas éljenzés zugott föl, a mikor a király alakja megjelent. Ő Felsége s a kíséret előtt Bolfras főhadsegéd lovagolt, mögötte a király, mellette Ferencz Ferdinánd főherceg trónörökös, majd gróf Paar Ede főhadsegéd; Lichtenstein és Windisgrätz hercegek, a szebbnél szebb egyenruhás tisztek sokasága, a melyből feltűntek a honvédségi vezérkari tisztek fetői ruházatokban s a testőrség hófehér lovacsapata. Érdekes volt a kíséretben két idegen katonatisztnak szokatlan egyenruhája. Ezek: egy román s egy szerb, a mi tüzérségünkhöz beosztott katonatisztek.

A mint Ő Felsége a Vármezőre érkezett, a zenekarok rázendítettek a Gotterhaltere, a melynek hangjainál lovagolt a csapatok elé, a hol Lobkowitz herceg hadtestparancsnok megtette jelentését. Ezután a király nyomban megkezdte a szemlét. Kiséretével végig lovagolt a csapatok arcvonala előtt, a mi egy fél órát vett igénybe. A szemle után a király az Attila-utca felőli részre lovagolt s kiadta a parancsot az elvonulásra.

Míg a csapatok a mező északi részére vonultak, a király megszólításával tüntette ki a tábornoki kar néhány tagját s közülök hosszabban beszélgetett Bolla altábornaggyal a honvédség adlátusával. Mire a csapatok az elvonulásra készen felálltak, a király kíséretével a Vármező középső részére lovagolt s kiadta a parancsot a defilézésre, a mely a következő sorrendben folyt le: Az első honvédgyalogezred zenekarával haladtak Czibulka altábornaggyal élükön a honvédnövendékek, majd a közös hadseregbeli kis katonák, utánuk az első honvédgyalogezred, az 52-ik ezred, a bosnyák zászlóalj, a 69-ik gyalogezred, a mely Hoffmann ezredessel élén remekül defilírozott, végre az utász-ezred legénysége.

Utánuk következtek báró Steininger altábornaggyal élükön a 6-ik, 68-ik, 32-ik és 38-ik gyalogezredek, a vartüzérség s az egészségügyi csapatok, majd Schneller vezérőrnaggyal a tábori tüzérség, végül gróf Attems vezérőrnaggyal élén a lovasság s a vonat-ezred csapatai. A tüzérségnek s a lovasságnak fölvaltva a 38-ik és 52 ezredek zenekarai játszottak.

Tíz óra után pár perczezel ért véget az elvonulás, a mely után a király maga köré gyűjtötte a parancsnokló tábornokokat s ezredparancsnokokat s legmagasabb megelégedését fejezte ki a csapatok raguktartása fölött, a mit a tisztikarnak s legénységnek a délutáni ezredparancsban adtak tudtul.

A király ezután kíséretével a közönség lelkes éljenzése között lellovagolt a várba. A tömérdek ember a legnagyobb rendben lassanként elszéledt.

A város kövezése.

— Szakbizottsági ülés. —

Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap délután ülést tartott több fontos ügyben, a melyeket a tanács véleményezésre adott ki a szakbizottságnak.

Komlóssy József tanácsnok elnökölt; jelen voltak: dr. Bulyovszky József, Száhländer Ká-

roly, Pékánovits Imre, Rimler Károly, dr. Berkovits Ferencz, Hegedüs Géza, dr. Baróthy Ákos, dr. Kornstein Lajos, Lovass Zsigmond, Beczkay Lajos, Mezey Mihály, Szűts Dezső jegyző.

Első sorban a Fő-utca rendezését vették tárgyalás alá. A főmérnök többféle költségvetést terjesztett elő. Felöleli a főmérnök előterjesztése Kolozsvári-utca új burkolását is. Az első kombináció szerint a vasutól a Páris-patakig gránit fél koczkából, a járda aszfaltból 89.000 korona, egész gránit koczkával az ut 238.000 korona. — Aszfalt makadammal az ut a Bémer-térig 208.000 korona, ha karamitból készítik, akkor 228.000 korona.

Hegedüs Géza feleslegesnek tartja, hogy a vasutól a Páris-patakig aszfalt legyen. Csinálják házilag csementből a járdát, 1 és fél méter szalaggal. Ha itt nem, más mellék utcában csináljanak a betonnal próbát.

Dr. Berkovits Ferencz: A Fő-utca járdáját aszfaltból készítsék s az innét kikerülő koczka kövekből lehetne a vasutól a Páris-patakig a kórház felőli oldalon a járdát kiépíteni.

Száhländer Károly azt óhajtja, hogy az egész Fő-utca járdáját hagyják meg a hogy van. A Külvárosban semmi járda sincs.

Lovas Zsigmond a Páris-pataktól a Bémer-térig aszfaltot, a vasutól pedig a Páris-patakig beton járdát javasol.

Száhländer Károly azt kérdi, hogy ha a Fő-utczára van pénz, van-e pénz arra, hogy a Külváros utjait is rendezzük?

Komlóssy József feleliti, hogy a közgyűlés egy nagy kölcsön felvételéből akarja az összes kövezést fedezni.

A szakbizottság véleményezi, hogy a vasutól a Páris-patakig a kórház oldalán beton járdával a, Páris-pataktól a Kishidig mindkét oldal aszfalt járdával láttassék el.

A kocsitart vették ezután tárgyalás alá.

Rimler Károly a vasutól a Páris-patakig egész koczkát javasol. A Fő-utczán a Bémer-térig pedig dupla-aszfaltot használjanak, de nem aszfalt-makadamat.

Komlóssy József a tanulmányuton szerzett tapasztalatokat említi fel. A gránit burkolat nem jó, hanem az aszfalt culé (dupla aszfalt) a legjobb s olcsóbb is az aszfalt, mint a koczkaburkolat. — Nálunk három burkoló anyag használható és jó: az aszfalt, beton és Körözs-kő. A Fő-utczát a vasutól a Bémer-térig aszfalt kocsitartal építsék ki.

Dr. Buljovszky József indítványozza, hogy aszfalt culéra, keramitra és alapra fektetett egész koczka gránitra irjon ki pályázatot a város.

A szakbizottság elfogadta a polgármester indítványát. Ezenkívül véleményezik, hogy a vasutól a Páris-patakig gránit, a Bémer-térig pedig aszfalt culéből építsék a kocsit utakat. A mérnöki hivatalt felhívják, hogy a vasut és Muzeum-ut közötti részen az ut nivóját ejtse le.

Ezután a Páris-patakhid új építését, illetve kiszélesítését vették tárgyalás alá. A terv szerinti új hid 6 méter nyílással, 27 méter utcaszélességben lenne kőből, boltozatra építve.

Ezt véleményezik.

Kolozsvári-utczának újra átburkolása kérdésénél felvetették a kérdést, hogy miért romlik el most oly hamar a Körözs-kő burkolat.

Kolozsvári-utca átburkolását véleményezi a szakbizottság. A járdát ezen utcában betonból véleményezi.

A Városligethez vezető ut rendezése végzett szükséges teendők, házbontásokat, vámház újjáépítését stb. véleményezi a szakbizottság.

A Rulikovszky temetőhöz vezető ut járhatatlan. Javasolják, hogy ezen utat Körözs-kővel burkolják ki, az utadó-alap terhére.

A Körözs-kő burkolatok átvételére a szakbizottság részéről Száhländer Károly és Fekánovits Imre tagokat külték ki.

A cséffai főszolgabírói lak ügye.

Törvényesség és közérdek.

Nagyvárad, május 18.

A f. év elején nagy port vert föl a cséffai főszolgabírói lak ügye az egész vármegyében. Az ügy előzménye az, hogy Cséffán egy új főszolgabírói lak építésére az intéző körök a községi legelőn szemeltek ki helyet annak dacára, hogy a község belterületén is lett volna több alkalmas türes telek az építkezésre. A községi lakosok azonban természetesen nem voltak hajlandók az anélkül is igen kicsi legelőjükből 3 kat. holdat a főszolgabírói lak helyétől kiszakítani s a közbirtokossági gyűlésen nagy szótöbbséggel meg is tagadták ezt. Erre kezdetét vette a puhítás, a miben Cséffa község jegyzője és dr. Beóthy Pál főszolgabíró járt elől. A puhításnak meg is lett az eredménye, mert egy második közbirtokossági gyűlésen kis szótöbbséggel meg is szavazták a 3 kat. hold legelőt. A földmivéltügyi miniszter helyben hagyta a határozatot. A kisebbségben maradt közbirtokosság azonban perrel támadta meg a vármegye tulajdonjogának bekelezését és a pört a nagyvárad kir. táblán meg is nyerte. Biharvármegye tisztii főügyésze felebezést adott be a határozat ellen a kir. kuriához, mely a mint egy közgazdasági lap írja, megváltoztatta a másodfoku bíróság ítéletét és helyben hagyta a királyi törvényszék ítéletét a vármegye tulajdonjogának bekelezése iránt.

A cséffai közbirtokosság tehát elvesztette a pört és így a pompás kastély, a cséffai főszolgabírói lak állhat ott az idők végtelenéig. Nem sokára bekerítik a kastély körül a kívánt 3 kat. holdat, a mivel a cséffai közlegelő siralmasan kicsinnyé változik.

A cséffaiak elvesztették a pört és ezzel legtöbbet szenved a közérdek. Az a főszolgabírói lak ott fog ékeskedni kívül a községen, — a törvény azonban elrendeli, hogy a közhivataloknak bent kell lenni a községben. Az a főszolgabírói lak ott emelkedik a közlegelőn és tönkre teszi azt. Hiszen nem kételkedik senki, hogy a legfőbb fórum törvény szerint járt el, de ez azért nem jelenti azt is, hogy egy a bizonyodalmis urbéri törvények s-aiba bujtatott ítélet a jelen esetben a közérdeknek is hasznára válnék.

Igy vagyunk ezzel az ítélettel, a mely ellen már nincs apelláta.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Május 21. Esküdtszéki tárgyalás.

Május 27. Permetező kiállítás a városi szőlő telepen.

Május 28. Esküdtszéki tárgyalás.

Május 31. A gymnazisták majálisa.

A zászlószentelési ünnepély programja.

Megemlékeztünk tegnap lapunkban arról a a nagyszabású ünnepélyről, a melyre a helybeli Legény-egylet készült.

Az egylet választmánya legutóbb tartott ülésén megállapodott az ünnepély részleteire vonatkozólag s a rendező bizottság ma már megkezdte a meghívók szétküldését. A két napra terjedő ünnepélyek programja a következő:

A NAGYVÁRAD KATH. LEGÉNY-EGYLET 1900. évi június hó 3-án tartandó ZÁSZLÓSZENTELÉSI ÜNNEPÉLYÉNEK PROGRAMJA.

Június 2-án. Az érkező vendégek ünnepélyes fogadtatása a vasutnál. Bevonulás az egyletbe, hol a jegyek szétosztatnak.

Este 9 órákor. Szerenád a zászlóanyának.

Június 3-án. a) Reggel 8 órákor indulás az egylet helyiségéből, Nagy-Telek-u., Janky-ház. Sorakozás a Szt. László-téren.

b) Vonulás a püspöki székesegyházhoz bevont zászlókkal.

c) Ünnepélyes sz. mise.

d) A zászló ünnepélyes felszentelése és sz. beszéd, melyet Ő Eminentijája dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök tart; utána a szegek beverése.

e) Diszvonulás az egylet helyiségébe, diszkocsival és kibontott zászlókkal.

1 órákor. Bankett a »Zöldfa« vendéglőben.

D. u. 4 órákor. Diszgyűlés a prem. rendi főgymnasium disztermében. (Elnöki megnyitó. Felolvasás, tartja: Novotny Alphonz prem. rendi kanonok. Ének és szavalelti számok. Testvéregyletek elnökeinek beszéde.)

7 órákor. »A MUNKA.« Alkalmi előadás a főreáliskola tornatermében.

Június 4-én. Istentisztelet. Utána a város nevezetességeinek megtekintése.

1/2 órákor. Az előadás megismétlése.

5 órákor. Indulás a fürdőbe — este fél 8 órákor majális a Szt. László-fürdőben.

Jegyek az egylet irodájában (Nagy-Telek-utca, Janky-ház) kaphatók, hol minden utbagazítással szívesen szolgál a rendezőség.

UJDONSAGOK.

Buzavirág, pipacsvirág a brettlin.

Dankó Pista nótái.

A dobogón, a hol már-már megszoktuk a chanson érzékies nyefegését, a lengyel-zsidó daltársulatok jódlirózását és mindenféle orfeum trupp tatár nyelven szóló gajdolását, ma este pacsirta szólott, szép pipacs, buzavirággal ékes mezőről. Sok földet bejárt nótás öreg cigánylegény húzta a nótáját busan és vígan, ahogy éppen a hangulata hozta magával, pedig volt valami programm féle is, de Dankó Pista nem igen adott rá semmit.

Elmaradt a Dreyfus kapitány rettentő története és helyébe jöttek Göre Gábor bíró uram mókás históriái, elmaradt szerencsére »A jó és rossz szellem harca«, a »Tilos a bemenet«, el még az a népszerű XVI. századbeli francia dal is és helyébe jöttek gyönyörű szép magyar nóták zugó viharról, harmatos piros rózsáról, háborgó Balatonról, lemenő napról és Maros parti halászkunyhóról.

És a változást nem bánta meg senki. A mikor felhangzott az édes bus magyar nóta

magyar leányok, magyar legények ajkáról, Dankó Pista síró-riyó hegedűjével kísérve, ez a nóta nem csak az újdonság ingerével hatott, hanem gyönyörködtetett is. Ime egy ilyen nóta szövege, czime: »Most van a nap lemenőbe.« Szövegét és zenéjét írta Dankó Pista.

Most van a nap lemenőbe
Kimegyek a temetőbe
A holdvilágtól kérdezem,
Nem látta-e a kedvesem?
Azt mondja, hogy látta, látta
Egy mély sír magába zárta
El van zárva a világtól.
Mint rabmadár a párjától.

Kelj fel, kelj fel, én kedvesem
Földről elszállt szerelmemem
Beteg az én szívem tája
Nincs harmatos levél rája . . .
Hulló levél, sárga levél
Vigyen szerte-széjjel a szél
Mondd el künn a temetőbe,
Most van a nap lemenőbe!

A Bazár éttermét, a hol Dankó Pista olyan különösen, itt eddig nem látott és nem hallott módon hangversenyezett, — zsufolásig megtöltötte a közönség, mely nem győzött elég gyönyörködni a szépséges szép magyar nótákban s az egyes ujrázásoknak vége hosszánem akart lenni.

Dankó Pista társulata még ma és holnap fog játszani a Bazár éttermében.

* **A király Budapesten.** A király tegnap délután 4 óra 40 perczkor Gödöllőre utazott, a honnan hétfőn reggel tér vissza. — *Ferencz Ferdinánd* főherczeg délután 2 óra 40 perczkor hagyja el a fővárost. — E hó 29-én és 30-án a budai királyi várakban nagy udvari ebédek lesznek, a melyekre a delegációk tagjai lesznek hivatalosak.

* **Udvari nász.** A hivatalos lap tegnapi száma a következő eljegyzési hirt közli:

Mária Immaculata Raineria főherczegnő ő cs. és kir. Fensége, néhai *Károly Salvator* főherczeg ő cs. és kir. Fenségének leánya, ő császári és apostoli királyi Fensége legmagasabb beleegyezésével jegyet váltott *Róbert* württembergi herczeg ő királyi Fenségével.

* **A színház építése.** A színház építésére felügyelő szakbizottságot tegnap délután ülésre hívta össze dr. *Bulyovszky* József polgármester. Az első tárgy a szakértők véleménye volt, a melyet az építésre felügyelő *Krubicza* József azon jelentésére adtak, hogy a színháznál a felső ablak táblák nem a szerződésnek megfelelően vannak vasalva. A szakértők is kifogásolták az ablakok vasalását, azonban ezeken csekély módosítással segíteni lehet. A szakbizottság azt véleményezte, hogy egy ilyen ablakrészt vasaljanak újra s mutassák be a szakértőknek. Ha ezek elfogadják az átalakítást, nem kell új ablak részeket készíteni. — A vállalkozók bemutatnak egy tervezetet, a mely szerint a Bazár épület egy részén egy fényképezési műtermet építenek. A bizottság kimondotta, hogy milyen óvintézkedések szükségesek a padlás helyiségek fűtésénél a tűzvész megakadályozására. Kikötendő továbbá, hogy 10 év múlva, ha fényképező bérlő nem akad, a vállalkozók kötelesek az egész épületrészt lakásnak, a szükséges külső csinnal és összhangzóan helyreállítani. — *Lovass* Zsigmond mérnök előterjesztést tett, hogy a villamos világítás belső berendezésének szállítója: *Keller* József mérnök értesítette, miszerint a *Felner*-czég rendelkezéséhez képest egyes áram ventilátoro-

kat rendelt, míg a dynamogépek hajtásához a város 3-as változó forgó-áramot rendeztet be. *Hollós* József királyi főmérnök értesítése szerint ez nem oly czélszerű és gazdaságos, de azért használható. Ebből egy kis konfliktus keletkezik, de *Keller* a szerződés szerint szavatol az üzemköltségeikért.

* **Delegáczió ebéd.** Báró *Wodianer* Albert, a magyar delegáció háznagya, tegnap este 7 és fél órakor adta első ebédjét a delegáció tagjainak tiszteletére gyár-utcai palotájában. Az ebéden részt vettek: *Szilágyi* Dezső, a delegáció elnöke, *Kállay* Béni, *Lukács* László és *Hegedüs* Sándor miniszterek, *Keglevich* István gróf, *Nikolics* Fedor báró, *Bohus* Zsigmond báró, *Dokus*-Ernő, *Mohay* Sándor, *Szerb* György, *Fluger* Károly delegátusok, südenhorsti *Zwiedinek* Gyula meghatalmazott miniszter, *Szentgyörgyi* Gyula osztályfőnök, *Tallián* Dénes báró osztálytanácsos, *Szapáry* Tibor gróf, minifogalmazó.

* **A kínai császár a pápához levelet intézett,** amelyben XIII. Leot 90. születésnapja alkalmából üdvözlö. »A római nagybirodalom nagy vallásának császára!« Igy hangzik a megszólítás. A menyő fia azt kívánja *Krisztus* helytartójának, hogy jó egészségben ünnepelje meg századik születésnapját is. Óhajja, hogy keresztények és nem keresztények egyaránt, mint mindenütt, kölcsönös egyetértésben éljenek és üdvös békét élvezzenek. A levelet *Favier* pekingi püspök származtatta a pápához, Kína császára nem saját elhatározásából, hanem a *Csung-Li-Yamen* (külső hivatal) kezdeményezésére írta levelét. Soha ily előzékenységet még nem tanusított idegen államfő iránt.

* **Kinevezés.** Id. *Recsky* László kataszteri biztos, pénzügyi fogalmazót a pénzügyminiszter segédtitkárrá nevezte ki a nagyváradi kir. pénzügyigazgatóságához.

* **Szerencsétlenség a Bazár építésénél.** Megemlékeztünk arról a szerencsétlenségről, hogy a bérbazár építésénél a bejáró feletti ivet szerdán leszakadt s egy kőművest megsérrelmezett. Mint értesülünk, a szerencsétlenül járt munkás sérülései nem veszélyesek s rövid időn belül teljesen felgyógyul. A szerencsétlenségről hozott közleményünket illetőleg a vállalkozók tendenciával vádolnak bennünket. A nélkül, hogy erre nézve fejtegetésekbe bocsátkoznánk, ezen feltevést határozottan visszautasítjuk. — A szerencsétlenség ügyében a polgármester szakértői szemlét hívott össze tegnapra. A szemlénél a szakértők leginkább feltevésekre alapították véleményüket. *Kikinday* Gyula főmérnök, az államépítészeti hivatal főnöke a szerencsétlenség okául határozottan azt tartja, hogy a boltozás alá rakott ivék gyengék voltak. Azt a feltevést is valószínűnek tartják, hogy a boltozáson jártak a munkások, azért szakadt le. Annyi konstatálva van, hogy elemi külbefolyás nem hatott közre a szerencsétlenség előidézésénél, tehát bármi más okért a vállalkozók a felelősek. *Pekánovits* Imre főmérnök írásban fogja véleményét beadni. Az ügyet a polgármester vizsgálat végett átteszi a büntető bírósághoz.

* **A csendőrség költözködik.** A pénzügyi palota felépítése által a pénzügyigazgatóság eddigi helyiségei a Csáky-féle háznál felszabadultak. A pénzügyminiszter az épületet átengedte a belügyminiszternek s a csendőrséget költöztetik bele. A költözést már megkezdték.

* **Halálozás.** Részvéttel vettük a következő gyászjelentést: *Kajetan* József és neje *Makó* Anna, ugy maguk, valamint szerető leányuk *Margit*, nem különben számos más rokonok nevében is fájdalmas szívvel tudtják, kedves jó nevelt fiuk *Garay* József folyó hó

18-án hajnali 3 órakor, életének 23 évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek átadatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei folyó hó 19-én, fél 5 órakor fog Ujvároson, Hármast-utca 556. sz. halottas háznál a róm. kath. egyház szer-tartása szerint beszenteltetni s a központi temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely vég-tisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1900. május hó 18-án. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **A nyiltterezés következménye.** Az iskolaszék csütörtökön tartott ülésében foglalkozott azzal a nyiltter ügyével, a melyben *Bodnár* János tanító oly illetlen hangon és modorban támadta meg dr. *Tóth* Mihály polgári iskolai igazgatót. Az iskolaszék tudvalevőleg felkérte a polgármestert, hogy *Bodnár* Jánost illetőleg a fegyelmet megelőző vizsgálat elrendelése iránt intézkedjék. Dr. *Bulyovszky* József polgármester jelentést tett az esetről a főispánnak s kérte, hogy a közigazgatási bizottság rendelje el a fegyelmi vizsgálatot; egy-uttal *Bodnár* felfüggesztését javasolja a polgármester. *Bodnár* János az iparostanoncz iskolánál is működött mind óradíjas tanító. *Ragány* János főszámvevő, mint az iparostanoncz iskolai bizottság elnöke a nyiltterezés ügyéből kifolyólag szabadságot.

* **Vándor tolonczok.** A hatóságok néha egész vándorlást rendeztetek egyik-másik tolonczczal, a kinek nem tudták az illetőségi helyét. A belügyminiszter most erélyes hangu leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, a melyben meghagyja, hogy jövőben addig ne tolonczoljanak el senkit, míg nem tudják az illetőséget, mert az illető tisztviselők felelősségre vonatnak s a költségeket kötelesek megfizetni.

* **Agyonlőtt éjjeli ór.** Megyeren a lakos-ságot vakmerő rablási eset tartja izgalomban, melynek *Koncz* József odaváló éjjeli ór is áldzatul esett. *Krausz* Dávid megyeri lakos kereskedő, tegnapelőtt elutazott a feleségével az apóhához, a ki halálos ágyán fekszik. A házbellek közül valaki elbeszélte ezt a dolgot, mert ugyan az éjjel rablók törtek be *Krauszék* lakásába, a hol csupán a cselédség tartózkodott, ezek is a hátulsó udvarban aludtak. *Krausz* mielőtt elutazott, óvatosságból megkérte *Koncz* József és *Banás* András éjjeli őrköt, hogy addig is, míg távol lesz, őrködjenek a háza körül. A két éjjeli ór ez alkalommal állandóan azon a környéken czirkált, hol *Krausz* lakott. A rablók kilesték, mikor az éjjeli őrk a szomszéd utcába befordultak s az idő alatt törtek be *Krausz* lakására. Mikor az éjjeli őrk ismét visszatértek, valami világosságot vettek észre *Krausz* utcai szobájában. Bezörgettek az ablakon s ezen kívül az utcaajtón is zörgettek, hogy a cselédséget felköltse. A betörők, kik már akkor a szekrények tartalmát kiürítették, a zajra megrémülve menekültek kifelé. A két éjjeli ór azonban utjokat állotta az utca ajtóban, mire az egyik rabló revolverből, — mit *Krausz* lakásából vitt el, rálőtt *Koncz* József éjjeli őrré, ki mellén találva, rögtön összeesett és meghalt. E nem várt támadásra *Banás* éjjeli ór elfutott, mire arablók elmenekültek, hátrahagyva a mit a szobában már össze csomagoltak, csupán a revolvert vitték magukkal. A csendőrség másnap reggel a nyomozást megindította s eddig már több gyanús egyént tartóztattak le. A szerencsétlenül járt éjjeli ór családja iránt általános a részvét.

* **A szerelem bolondja.** Tragikus sors jutott osztályrészül *Kessler* Sándor bádógos-mester szép fiatal feleségének. A feltűnően szép asszonyka, még zsenge gyermekkorában, a mikor még alig volt 13 esztendő, — beleszeretett egy fiatal emberbe. A gyermekszerelem mind jobban fejlődött, míg végre rajongássá nőtte ki magát. A fiatal leány halálosan beleszeretett a fiuba. Elerkezett végre az idő, a mikor a 16. tavasz virágzott, a leány megérett arra, hogy főköltő alá kerüljön. Feltárta hát szíve titkát szüleinek, a kik haragra leb-

bantak s megtiltották a leánynak, hogy fiatal emberrel találkozzon. A szülőknek nem tetszett a kínálkozó parthie s hogy leányuk felejtessen, kerestek is egy másik fiatal embert, Kessler Sándor bádógosmestert, a kihez aztán hozzákényszerítették a leányt. A fiatal asszony láthatólag belenyugodott sorsába, szívében azonban borzasztó fájdalom dult. Nem tudta elfelejteni azt az embert, a kihez gyermekkori emlékei fűzték s a kinek hűséget esküdött. — A szép asszony napról-napra buskomorabb lett, míg végre tegnap az utcán kitért rajta az örütség. Az üllői-uton sétálgatott, a mikor egyszerre minden ok nélkül futásnak eredt s karjait kitérve kiabálta: »Miskám, Miskám szeretlek!« A szerencsétlen asszony végre görcsös zokogásban tört ki s ájultan rogyott össze. A közeli rendőr a közönség segítségével eszméletre térítette s aztán kocsiába ültette s behajtatott vele a főkapitányságra. Itt a rendőr- orvos konstátálta, hogy a szerencsétlen teremtés megőrült. Ma már a lipótmezei országos tébolydába ápolják a szegényt, a kit a szerelem tett boldogtalanná.

* Az eltűnt anya. *Maczkó* János becsületes iparos ember, a ki évek óta boldog családi életet élt élete párjával, született *Farkas* Erzsivel. A családi boldogságot néhány nap előtt egy kis perpatvar zavarta meg. Férj és feleség összeszólalkoztak, a miből nagy harag lett. Az asszony duzzogot s nem tudta megbocsátani férjének, hogy erősebb kifejezésekre ragadtatta magát. Alig távozott el *Maczkó* hazulról, az asszony összepakolta magát s két kis leányával a 8 éves *Juliskával* és a 10 esztendő *Ilonával* ott hagyta a családi hajlékot. A férj azóta folyton keresi, de eddig nem tudott rájuk akadni. Ma aztán sirva panasolta el baját a rendőrségen, a honnan két detektivet küldtek ki, az asszony és a gyermekek felkeresésére.

Hajsza a szökevény után.

A közönség mint bűnpártoló.

Nagyvárad, május 18.

Ma délben a járókelők egy örületes hajszának, kergetőzésnek voltak tanúi a *Kőfaragó*-, *Pereczes*- és *Ujsor-utcákon*.

Egy alacsony köpcös úrféle ember szaladgált kétségbeesetten a főnti utcákon és *Pataky* rendőrfogalmazó pedig utána. A kétségbeesés azonban szárnyakat adott a betyárnak és sikerült megmenekülnie. Legérdekesebb a dologban az, hogy a közönség itt mint bűnpártoló szerepel, mert ugyan a kis ujját sem mozdította senki sem, hogy a széleseben rohanó betyárt elfogja.

Mintegy hat hete jött Nagyváradra *Spinzer* recte *Speicher* Herman utazó kinézésű egyéniség.

Nem régiben az történt, hogy *Spinzer* recte *Speichert* egy briliáns boutont akart becsapni egyik helybeli zálogüzletben, a zálogháztulajdonos azonban őt igazolásra szólította föl, a mi sehogysem ment, mire a bouton *Speichert*tel együtt a rendőrségre került. Így ismerkedett meg *Speichert* a nagyváradai rendőrséggel.

Speichert hivatkozott egy váradai ismerősére, a ki meg is jelent a rendőrségen és kijelentette, hogy ismeri *Speichert*et, a kit erre szabadon bocsátottak, de a boutont további igazolásig vizsztatartotta a rendőrség.

Speichert igen szörnyen dühösködött ezért és minden nap fölment a rendőrségre a boutonokért.

— Feljelentem a kapitány urat, ha nem adja ki rögtön. Megyek a polgármesterhez. És ilyet egy jogállamban megtűrnék! — dühösködött egyre.

Aztán még elmondta, hogy egy főhadnagy bátyját keresi, a ki majd bebizonyítja, hogy ő a boutonokat örökségbe kapta. A főhadnagy testvér azonban nem igen mutatkozott és *Spei-*

chert egyre elkeseredettebben járt föl a rendőrségre. A rendőrség személyzete már egytől egyig ismerte a vakmerő betyárt.

Tegnap a rendőrség egy sürgönyt kapott a *pozsonyi* rendőrségtől, mely hangzik vala a következőképen:

Több rendbeli lopás és sikkasztás büntetlélvel gyanúsított ott tartózkodó *Spinzer* recte *Speichert* Hermann 23 éves 165 cmtr. magas, sötétberna haju, barnás rőt hajjusszu, kissé görnyedt testtartásu kereskedőségéd letartóztatandó elfogató parancs fényképpel postán megy — rendőrség.

A letartóztatást azonban az új eljárás szerint nem lehetett azonban foganatosítani. A mai napon bizatott meg *Pataky* rendőrfogalmazó, hogy a letartóztatást foganatosítsa.

Speichert-t a vasutállomásnál találta s beszélgetésbe eredt vele. Azt mondta neki, hogy jöjjön föl a rendőrségre, mert most már kiadják a boutonokat.

Speichert láthatólag megőrült annak.

— No lám, nem megmondtam, hogy örökségbe kaptam, — szólt örvendezve s jött *Pataky* fogalmazóval a *Kőfaragó-utca* felé beszélgetve.

Utközben azonban ugylátszik felmerült benne a gyanu s szökni akart a rendőrfogalmazó elől.

A *Pereczes-utca* végén beugrott egy házba, hova a rendőrfogalmazó követte őt. Majd az ablakon át kiugrott onnét és előbb az utcán termelt mint a rendőrfogalmazó, a ki most szélsébséggel iramodott utána. *Speichert* tajtékozva lihegve futott elől végig a *Nagy-Pereczes-utczán*, *Pataky* rendőrfogalmazó utána, csak mintegy 4—5 lépés választotta el a szökevénytől és a távolság mindegyre kisebbedett. A járókelők kíváncsian állottak meg az örületes hajszánál, de azért senki meg nem akadályozta volna a szökevényt futásában.

Speichert folyton egéruat kapott az egyes fordulónál. Így *Nagy-Pereczes-utczából* befordult *Kis-Pereczes-utczába*, innen pedig *Kőfaragó-utczára*, a hol végtől-végig folyt a hajszá, futás, szaladás, de mind hiába. *Speichert* *Kőfaragó-utczából* átfordult az *Erzsébet* leányárvaház sikátorán az *Ujsorra*. Ezt is végig szaladta, utána *Pataky* rendőrfogalmazó, a ki minden erejét megfeszítve rohant utána már az 5-ik utcán végig. A szökevény a *Fő-utca* felé rohant s a kanyarodásnál szélsébsében befordult ismét *Kőfaragó-utczába*.

A mint a futó betyár hátratekintett egy pillanatra, észrevette, hogy el van veszve, néhány pillanat és *Pataky* fogalmazó nyakon csipi, — ekkor tehát taktikát változtatott. A mint a baloldali házsorokon elrohant a fáradságtól kidülledt szemekkel, habzó szájjal, — kétségbeesetten keresett egy nyitott kaput.

Pozsonyi gépész-mérnök házának kapuja nyitva állott s *Speichert* egy pillanat alatt beugrott azon. *Pataky* rendőrfogalmazó utána.

És most az történik, hogy a több mint fél óra hosszat rohanó rendőrfogalmazó igyekezete, hogy *Speichert*et kézre kerítse, hajótörést szenvedett. Egy napszamos ember dolgozott az udvarnak a *Páris-patak* felé eső részénél, a mikor *Speichert* beugrott az udvarba. *Speichert* egy pillanat alatt átlátta a helyzetet s egy kétségbeesett ugrással, melyért a nemzetközi tornaversenyen aranyérmes kitüntetését kapna, keresztül ugrotta az udvar kerítését a napszamos fölött és lezuhant a *Páris-patakba*.

A *Páris-patak* azon a részen valóságos

őserdő, van tele magas giz-gazzal fákkal és így könnyű volt a gonosztevőnek kereket oldani. Az elhívott rendőrök felkutatták az egész medret, de nem találtak semmit.

Pataky Károly a fiatal ambiciózus rendőrfogalmazó pedig az irtóztató hajsza után halálsápadtan vánszorgott föl *Gerő* rendőrkapitány elé megtenni jelentését a nem sikerült elfogatásról, melynek valóban nem ő volt az oka.

A rendőrség különben azt hiszi, hogy a futó betyár valahogy értesült *Pozsonyból*, hogy ellene elfogatósi parancs van kiadva és ezért vette oly hamar észre magát. Bővebb információkat fognak beszerezni róla a *pozsonyi* rendőrségnél, mert azt hiszik, hogy a briliáns boutonok sem igaz uton kerültek hozzá. A megszőkött szélhámos kézrekerítése céljából megindították a legszélesebbkörű nyomozást.

ZENE és MŰVESZET.

Uj zenemű. »A kis-szántói csodaszép parkban« (lengyel-táncz) czimmel jelent meg meg *Imrik* Cornélia legujabb szerzeménye. *Imrik* Cornélia neve már nem ismeretlen a zongorázó közönség előtt, mert szerzeményeivel már nem egyszer keltett feltűnést s a »kis-szántói csodaszép parkban« szerzeményével csak újabb elismerést érdemel, mert minden egyes része oly dallamos és szép, hogy annak előadása által a kevésbé jól játszó és a legnagyobb hatást tudja elérni s egyszeri hallás után már mindenki dudolja, miért is azt minden zongorázónak ajánlhatjuk. — A mű izléses kiállításáért a kiadó *Nádor Kálmán* fővárosi zenemű kereskedőt is dicséret illeti, ki minden egyes kiadványát kifogástalan és megfelelően csinos izléssel adja ki. — »A kis-szántói csodaszép parkban« ára 3 korona s a pénz előleges beküldése esetén bérmentve küldi meg *Nádor Kálmán Budapest*, Károly-körut 8. szám. A zenemű *Polgár Béláné*, szül. *Meszera* *Stefánia* bárónőnek van ajánlva.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy festő karierje.

Irtá: Dr. *Vueskics Györgyné Szilárdy Elvira*.

1.

A varrógép zakatol, feléje fáradtan hajlik *Kenéz Dénes* özvegye. Sárgás és sűjedt arcán a kimerültség ül; nem szól, csak néha meg-meg áll egy perczre, sóhajt egyet s tovább varr.

Az asztalnál sápadtvézna ifju ül, nézi az ablakot, mint rajzolja arra a természet láthatatlan ujjával a jég virágokat, csodálatos alakokat, csillogó várat, erdőt. S amint nézi, beteges, lázgyötörte arca kigyul, lezárja pilláit, s fantáziál, épít, tündér palotát, csillogót, bűbájosat. Az ábrándképek váltakoznak, eltűnik az egyik, jön helyébe új, gyöngéd, megkapó. Igen . . . s a fiu feje előre hanyatlik — ott ül az édes anyja puha karos székben a kandeló mellett . . . a haja már ősz, de az arca boldog megelégedettségtől sugárzó, . . . azután — az ifju féltestével előregörnyedt — igen . . . ott ül az ő édes anyja ölében egy csep szöske gyerek s piszkálja, böködü kövér ujjacskaival a nagymama pápaszemét . . . Az a szoba, hol az édes anyja van, nem szegényes, kopott, hanem fényes, elegáns. Eltűnik újra a kép . . . Az ifju annak hatása alatt, reszkető, vértelen ajkával csak az mondja. Anyám! Hangjából annyi melegség, annyi szeretet érzik ki, hogy a sápadt asszony hátra fordítja fejét.

— Mi az fiam?

Az ifju föleszmél a hangra, körülnéz, oda huzza a székét az anyjához.

— Álmodtam anyám!

— Mit *Victor*? Várj egy kicsit mindjárt készen

eszek, akkor azután elmondhatod. Mikor készen van a varrni valóval, leveszi a szemüvegét, meg simogatja a fia lázas arcáját:

— Hát mondjad fiam! Most ugy is sötétedik, nem varrhatok, hát ráérek! No mond! A fiu meséli lázas álmát, jaj anyja meg hallgatja és csak mosolyog.

— Ha ugy lenne!

— Hátha egy lesz anyám!

A sápadt asszony csak lógatja szomoruan a fejét:

— Nem lehet az Viktor, az Isten is haragszik ránk!

A szeme oda téved a Szűz Anya igénytelen szobrára! — Ah! Ugy tűnik fel neki, mintha az a kis szobor megelevenednék... Olvasós, imára kucsolt kezét, lassan, áldólag kinyujtaná a fia felé... A szobában egyre sötétebb lesz, egyre jobban mosódik a kis szobor körvonala... most már csak egy fehér kis pont látszik. Az asszony meg fohászodik egyet, a szeme megtelik könnyvel... Jó, hogy sötét van, a fia nem láthatja!

Az ifju meg egyre nézi a jégvirágos üvegablakot, melyek tündéresen csillognak a hold fényben... Gondolkodik, s azután megszólal.

— Ugy-e sokat dolgozol értem anyám?

— Hagyd Victor! Hogy éljünk, dolgoznunk is kell! Majd te is segísz csak muljék el a lázad! Édes fiam, lelkem!

— Festőművész szeretnék lenni!

— Oda, sok pénz nagy idő és tehetség kell. Az ifju felsóhajtott... tehetségem, van, volt tanáram is biztattak de...

— Várj elmegyek a nagybátyáéhoz, elég gazdag ember... hátha segít! Igaz szegény apáddal — az Isten nyugtassa haragban volt... de hátha... A halott gyermekére csak tán nem haragszik?

Másnap Kenéz Dénes özvegye, felvette koptas fekete ruháját s elment a férje bátyjához. Az inas szemtelenül a szemébe nevetett — s azt mondta, nincs honn a nagyságos ur, — pedig jól látta Kenézné mint kapta vissza a fejét a gazdag rokon láttára. Másnap ugyanazt a választ kapta — többször el sem ment.

— Hiába Victor, hiába! Nem segít senki! Még az ág is huzza a szegényt! Pedig a varrást is alig bírom már... a szemem oda van...

Azt mondják, segíts magadon, megsegít az Isten.

Igen ám, de hogyan?

Victor összehajtogatta jeles érettségi bizonyítványát s eltette az ócska irományok közé. Beállt írni dr. Illyésházi ügyvédi irodájába. Azonkívül tanított egy pár gyöngye fejű nebulót privátára; kevés szabad idejében meg rajzolt, festett és teleaggatta velük szobája falát. Volt a rajzok közt egy tanulmány, egy Niobe fej. Egyszerű rajz volt, de anyyi művészi ihlettel, anyyi fájdalommal, hogy az anyja azt mondta rá.

— Ez még többet szenvedhetett mint mi!

Egy délután elvitte a Niobe-fejet az irodába. A kollégák egy csoportba verődtek, nézték, csodálták. Ép akkor jött be az ügyvéd.

— Mit néznek az urak?

Az egyik odatartotta a rajzot. A öreg ur feltette a szemüvegét s figyelmesen nézegette.

— Ön rajzolta Kenéz Ur?

— Én...

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Borus hírek Jókairól.

Budapest, május 18. (Saj. tud. táv.) Jókai Mór koszorus regényirónkról ma aggasztó hírek keltek szárnyra, hogy szívizélhüded érte és meghalt. A hír szerencsére nem igaz, sőt semmi alapja nincsen.

Halál a felmondásért.

Zürich, május 18. A közeli Teufen községben egy suhancz a lakásadó gaz-

dáját, a ki felmondott neki, — agyonlőtte. A szobában három asszony volt, kik közül egyet lelőtt, a kettő pedig ugy menekült, hogy az emeletről leugrott. Az egyik a kövezeten szörnyet halt. A vérengző bestiát elfogták.

A keresztények mészárlása Chinában.

London, május 18. A Times-nak jelentik Pekingből tegnapi kelettel, hogy a boxereknek az idegenek ellen irányuló mozgalma nyugtalanító arányokat öltött. Paktungfu és Peking között körülbelül fele uton a keresztények ellen súlyos kinzásokat követtek el, a mely alkalommal sok magánvagyonot elpusztítottak. 73 benszült keresztényt, köztük asszonyokat és gyermekeket megöltek. Egy részüket elevenen elégették. A katolikus hittérítők azt jelentik, hogy ez a legkomolyabb keresztényüldözés, a mely évek hosszú sora óta előfordult és attól kell tartani, hogy a mozgalom a mostani idegenellenes kormány közönyössége vagy hallgatag beleegyezése következtében még nagyobb arányokat fog ölteni.

A román királyi pár Zágrábban.

Zágráb, május 18. A román királyi pár és a trónörökös feleségével és fiával tegnap este 8 óra 17 perczkor Abbáziából jövet keresztül utaztak Zágrábban, a hol Mosinszky polgármester és Katkics rendőrőrnök fogadta és üdvözölte őket. A király leszált a vonatról és beszélgetett a polgármesterrel. Minthogy a király nagyon érdeklődött a horvát borok iránt, a polgármester megkérte, fogadjon el néhány mintát az országos mintapinczéből. A királyi család rövid tartózkodás után tovább utazott.

Transzvál.

New-York, május 18. A polgármester a városházán számos előkelőség jelenlétében fogadta a búr államok küldöttségét és biztosította, hogy a szabadságszerető népnél barátságos fogadtatásra fog találni. Azután a dél-afrikai követek beszédeket mondtak és az amerikaiak rokonérésére appelláltak. Wessels ezt mondta:

— Nem arra kérünk benneteket, hogy harczoljatok értünk, hanem arra kérünk, mondjátok meg Angliának: Megálljatok és gondolkozzatok!

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvész Debreczenben.

Simonffy debreczeni polgármester értesítette Biharvármegye alispánját, hogy a Debreczenben ismételt előfordult sertés colera következtében a debreczeni országos és heti vásárookra a sertések felhajtása eltiltatott.

Az osztálysorsjáték huzása. A hatodik sorsjáték első osztályának ma kihuzott legnagyobb főnyereményét 60.000 koronát a 7806. számú sorsjegy nyerte. A kihuzott számok itt következnek:

60.000 koronát nyert: 7806.

5000 koronát nyert: 28573.

2000 koronát nyert: 71904.

1000 koronát nyertek: 4981 6261 11837. 500 koronát nyertek 49492 70689 76695 82292 99066.

— 300 koronát nyertek: 9354 9679 14921 15348 25907 30057 33514 48027 48354 48719 59688 62529 71987 75220 77495 84093 89213 — 100 koronát nyertek: 8692 11755 12333 14521 14568 15114 17891 19202 26803 31473 32822 35279 40123 41970 49674 52130 54739 57968 61480 64010 78630 80512 81014 86502 92703 94596 98113.

A többi kihuzott számok 40 koronát nyertek.

Milyen lesz az idei gabonaár alakulása. Ugyan messze állunk még az aratás idejéről, mégis érdeklődéssel s kíváncsisággal várja az egész ország gazdaközönsége, hogy milyen lesz ez idén a gabona áralakulása; kíváncsisággal anná, is inkább, mert mióta az áremelkedésben némi javulás mutatkozott, általános lett a vélemény, hogy az árjavulás nem spontán jellegű, de állandó.

Bennünket, kik kénytelenek vagyunk termésünk fölöslegét a külföldön értéksíteni, kétségteletlenül érdekel az európai államok termelésének fejlődése is, de még inkább azon államoké, melyek a világpiacra dobott óriási készleteikkel döntő hatást gyakorolnak a nemzetközi áralakulásra.

E tekintetben első helyen az északamerikai Egyesült-Államokat kell feljegyeznünk, a mely állam a század második felében, különösen a nagy polgárbáboru befejezése óta nőtt oly félelmes versenytársá. Ez államnak gazdasági fejlődése valóban bámulatos. 1851-ben még csak 119 millió hektár művelés alatt álló területtel bír s 1860-ban a terület már 165 millió hektárra emelkedik, a kilenczvenes években pedig meghaladja a 250 milliót. A művelhető terület emelkedése arányában emelkedett búzával bevetett területe is, a mit e két szám igazol: 1860-ban 7.3 millió hektár, 1890-ben 15.6 millió hektár. Visszaesés a buza termelésben csak most az utóbbi években mutatkozik s ennek oka semmi egyéb, mint az, hogy konkurensre akadt, ki még olcsóbban termel s ez india.

Kelet-India 1880-ban jelent meg az európai piacon s nemcsak nálunk kellett rémület, hanem az északamerikai termelőknél is; — s bár Kelet-India igen primitív eszközökkel gazdálkodik, mégis félelmetes versenytárs, mert a forgalmi eszközök tökéletesbbitése terén óriási előhaladást tesz. — Anglia a világ leggazdagabb országa, Indiában eddig körülbelül 4000 kilométer hosszú vasutat épített és az Indiában még okvetlenül kiépítendő vasutak értékét 330 millió arany forintra becsülik. Hogy mily szédítően emelkedik az indiai buza behozatal, azt mutatja azon körülmény, hogy a kivitel 1873-ban 2 millió, 1882-ben 88 millió, 1892-ben már 150 millió arany forintot felüli értéket képviselt.

A harmadik nagy buza exportáló ország Oroszország s bár a termés mennyiségére messze elmarad Amerika mögött, mégis nagy jelentőséggel bír reánk nézve egyrészt földrajzi fekvésénél fogva, másrészt azon körülménynél fogva, hogy a forgalmi eszközök ott is bámulatosan terjeszkednek. A vasutak nyakra főre készülnek, a vízi-utak kivitelre alkalmassá tételnek, s a szibériai vasut kiegészítésével újveszély fenyeget, mert el lehetünk készülvé arra, hogy Európa piacát a szibériai buza fogja elárasztani.

Ha az amerikai, keletindiai s oroszországi nagyarányu termeléshez hozzá vesszük még azt, hogy tengerentuli országok szállítási díja ropant alacsony, például Chikagoból New-Yorkig 2 koronába s onnét Londonba 1 koroa 38 fillérbe kerül a mi pénzünk szerint egy quarter viteldíja, sőt néha még az is előfordul, hogy a búzát mint balastot, mint hajóterhet ingyen szállítják át, ugy azon konzekvenciára jutunk, hogy a tengerentuli államok s a többi búzát termelő országok konkurrencziája veszedelmes fenyegető s hogy az újból árapadást fog előidézni.

A magyar gazdákra tehát nem valami kedvező, nem valami fényes napok fognak felvirradni.

Epen ez okból nem eléggé hangsúlyozható, hogy iparkodjunk holdankénti átlagterméseinket a rendelkezésünkre álló min'en eszköz — helyes vetésferdő, okszerű talejművelés, a mi foszforszegény talajainkra alkalmas foszfortrágyák,

jó vetőmag stb. — okszerű felhasználásával is fokozni.

Ha képesek vagyunk a holdankénti átlag termést csak egy-két metermázsával is növelni, úgy igen könnyen helyreállíthatjuk az egyensúlyt az áringadozásban.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, május 18.

Osztrák hitel	724.40
Magyar hitel	725.50
Allamvasut	644.25
Rimamurányi	582.—
Magyar jelzálog	452.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, május 18.

Buza októberre	8.04
Buza áprilisra	7.83
Uj tengeri	5.51
Rozs okt.	7.12
Zab okt.	5.26
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. május 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	97.—
Magyar koronajárdék	151.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	101.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	99.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	137.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	131.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.—
Horvát-h-szlavón földterhermentesítési kötvény	132.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	137.75
Osztrák járadék papirban	97.60
Osztrák járadék ezüstben	97.50
Osztrák járadék aranyban	96.75
Osztrák korona járadék	97.—
Osztrák államsorsjegyek	135.—

Osztrák magyar bankrészvény	17.75
Magyar hitelbankrészvény	724.—
Osztrák hitelintézet részvény	723.—
Párisi vista	96.35
20 frankos arany (Napoleon'dor)	19.26
Németbirodalmi márka	118.25
London vista	242.60
20 márkás arany	28.66

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

Bémer-téri fő-üzletemet

a mai nap folyamán

Fő-utca gróf Bethlen-házba

helyezem át és az eladást holnap az az vasárnap ugyanott megkezdem.

Figyelemre méltó újdonságaim: Mindennemű bel és külföldi női ruhaszövetek, gyönyörű mosó kelmék, ruha és dísz selymek, függönyök, szőnyegek és paplanok, továbbá: ingblous, nyakendő, napernyő és keztyű különlegességek.

Kiváló tisztelettel

Czillér Imre.

Nagy operette és Varieté Ensemble a Budapesti Somossy mulatóból.

1900. május 19-én azaz szombat este a Fekete Sas szálloda

diszes termében nagy megnyitó előadás

az eredeti bibliai operette társulat a Somossy mulatóból M. Weinberg és Ch. Wolfsthal igazgatása alatt.

Itten először **Jeruzsalem leánya.**

Eredeti historikus operette, irta: J. Auerbach, zenéjét szerezte Wolfsthal igazgató.

Személyek:

Masejutti Jeruzsalem hercege	Guttentag ur
Asrikan Negid Habajis	Weinstok
Tirtza leánya	Lawitz k. a.
Naaman Samaritai pásztor	Kauber ur
Jehojud pap	Steiner ur
Klire	Ehrenkantz ur
Awdon	Tapf ur
Maache	Fischer k. a.
Nesanel egy vándorló	Ebel ur
Omri	Seif
Simri	Wechsler ur
Aprod	Matzner k. a.

Kar, pásztorok, Leviták, Papok stb.

Az operette társulaton kívül fellépnek itten először:

Atraktio Jászai Mimi opera énekesnő Phänominal

Leona Martina k. a. Szirmai Rósika k. a.

Exentrique a Ronächer Etablissementból,

Les Nandars a világhírű francia Duette.

Az előadás kezdete este 8 órakor. Naponta változatos műsor.

Mikor hivatkozással arra a nagy áldozatra, a melybe ennek a társulatnak szervezése került, a közönség nagy becsü támogatását kérjük, egyuttal megnyugtatóul jelenthetjük, hogy az előadások családi jellege szigoruan meg lesz őrizve.

Igazgatóság.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest k.p.u.—Nagyvárad—Kolozsvár						Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.								
Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.	V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
B.-Pest kpu. ind.	8 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rákos	9 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ujszász	8 28	10 59	3 32	8 40	10 55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szajol	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P.-Ladány	10 43	2 00	5 28	11 53	12 55	4 54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Báránd	—	2 12	—	12 07	—	5 11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sáp	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B.-Ujfalu	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M.-Peterd	—	3 00	—	1 00	—	6 15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M.-Keresztes	—	3 12	—	1 14	—	6 31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bors	—	3 25	—	1 28	—	6 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B.-Püspöki	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	—	2 06	2 18	12 25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Velenceze	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
F.-Vásárhely	—	4 16	—	2 41	—	12 45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M.-Telegd	12 48	4 38	—	3 03	2 50	1 12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Éleud	1 02	4 56	—	3 21	3 04	1 37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rév	1 26	5 20	—	3 45	3 26	2 10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csucsá	2 16	6 31	—	4 53	4 16	3 49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B.-Hunyad	2 49	7 16	—	5 32	4 52	4 48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jegenyé	3 15	7 49	—	6 01	—	5 34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	—	6 59	5 55	7 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár ind.	—	—	—	—	—	—	5 23	7 00	12 32	9 13	11 01	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jegenyé	—	—	—	—	—	—	6 11	7 59	1 14	7 16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B.-Hunyad	—	—	—	—	—	—	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csucsá	—	—	—	—	—	—	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	—	—	—	—	—	—	—	—
Rév	—	—	—	—	—	—	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	—	—	—	—	—	—	—	—
Éleud	—	—	—	—	—	—	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	—	—	—	—	—	—	—	—
M.-Telegd	—	—	—	—	—	—	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	—	—	—	—	—	—	—	—
F.-Vásárhely	—	—	—	—	—	—	6 49	—	11 01	—	10 27	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Velenceze	—	—	—	—	—	—	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyvárad érk.	—	—	—	—	—	—	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyvárad ind.	—	—	—	—	—	—	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	—	—	—	—	—	—	—	—
B.-Püspöki	—	—	—	—	—	—	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bors	—	—	—	—	—	—	2 47	—	11 54	—	11 22	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M.-Keresztes	—	—	—	—	—	—	3 12	—	12 05	—	11 37	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M.-Peterd	—	—	—	—	—	—	3 30	—	12 17	—	11 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B.-Ujfalu	—	—	—	—	—	—	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	—	—	—	—	—	—	—	—
Sáp	—	—	—	—	—	—	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Báránd	—	—	—	—	—	—	5 01	—	1 01	—	12 41	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P.-Ladány	—	—	—	—	—	—	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	—	—	—	—	—	—	—	—
Szajol	—	—	—	—	—	—	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	—	—	—	—	—	—	—	—
Ujszász	—	—	—	—	—	—	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	—	—	—	—	—	—	—	—
Rákos	—	—	—	—	—	—	—	1 37	6 03</											